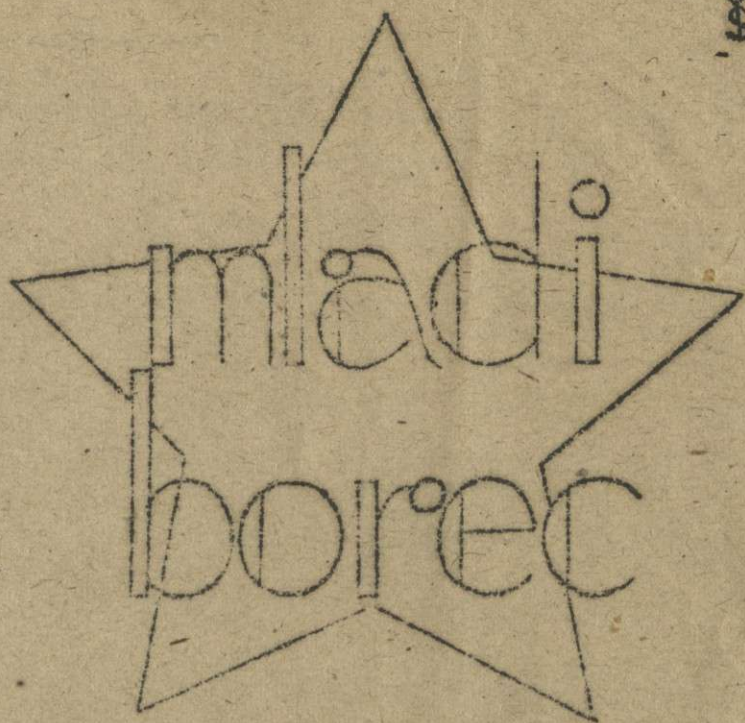


P1074

štev. 2



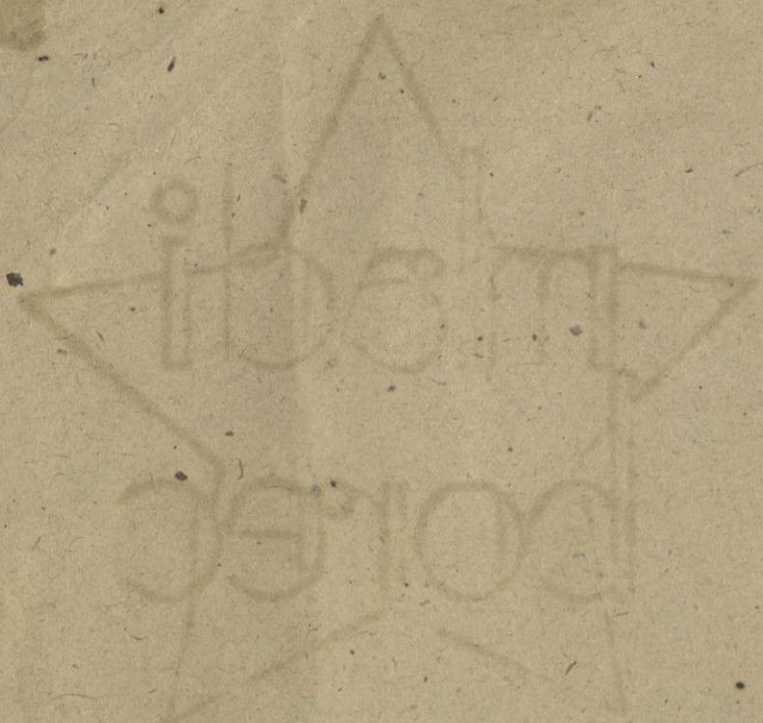
odredni mladinski list
jeseniško-bohinjskega odreda

leto 1.

iztaja 14-čevno

november 44

Суд



Відділення
в місті Львові



№ 100/100/100/100

Львів

Львів

Komandantu Stanetu!

Prispela je vest, ki je grenko odjeknila od vrhov Triglava in zadonela po temnih prepadih, vest, da se je smrtno ponesrečil naš komandant NOV in PO Slovenije Franc Rozman - Stano.

S tesnobo smo sprejeli SKOJ-ovci našega odreda to vest. Zastal je dih, korak, vse se je zavilo v globoko žalost. Kajti izgubili smo voditelja, ki nas je vodil od začetka naše borbe v vseh težkočah, v vseh juriših, na vseh pohodih. Ni bilo borca, ki bi ga ne poznal, ki bi ne poznal njegovih junaštev in ki bi mu ne smehljala koščka slovenske zemlje, kjer bi bil on in vodil naših borcev v borbah, jih ojeklenil za prave vojske in ustanovil trdne edinice narodno osvobodilne vojske po vseh predelih Slovenije. Njegove zasluge so neizmernе. Misli vseh borcev so se strnile v en sam plamen: Slava komandantu Stanetu! Njegova junaštva bodo v nas nepozabna sedaj kakor po osvoboditvi domovine, ko se bo njegova največja želja izpolnila.

V zborni so borci Jeseniško-bobinjskega odreda v svečanem molku poslušali besede kapetana, ki je v kratkih besedah podal njegovo pot in njegova junaštva. Poudaril je, naj ga še dalje posnemamo v njegovih junaštvih, kakor smo mu sledili do zdaj, da uresničimo njegove cilje, osvoboditev domovine izpod sovražnika. Pesem „Žrtvam“ je nekomerno donela po dolini in se odbijala od kamenitih sten v spomin našemu junaku, voditelju slovenskih partizanov, -- tovarišu komandantu Stanetu!

Iz akcije

Dan se je bližal zatonu, ko naznani sekretar SKOJ-a izredni sestanek. Kaj bo zonet novega, se vprašujemo. V kratkih besedah nam je povedal, da se bliža dan velike akcije, na katero se moramo posebno SKOJ-evci dobro pripraviti. Ni nam povedal časa in kraja, kjer se bo vršila akcija, vendar smo si že kar mislili, kje bo prizorišče naše akcije.

Okoli dvanajste ure drugi dan me pride kurir Tonček iskat, da greva v drugi bataljon. Z veselim srcem sva krenila na pot in se pogovarjala, kako jo bomo švabom zagodli. Prispevši v bataljon izročim pismo komisarju, na kar sva krenila pred bataljonom nazaj. Tu so že bili zbrani za odhod. Pred odhodom je tovariš kapetan spregovoril nekaj besed o redu in disciplini, ki morata vladati pri akciji, povedal je tudi kraj akcije, katerega smo že prej slutili, to je bila Bohinjska Bistrica.

Bila je že tema, ko smo se približali Bohinjski Bistrici. Zaseda, ki je bila pred vasjo, nas je kmalu opazila. Zapeli so mitraljezi, bacači, zasijale rakote. Polegli smo na tla in dajali krepek odgovor. Ker se nismo tu nadejali zasede, smo se morali za hitro umakniti, na kar smo se v jurišu pogrnali v vas. Švabi so se prestrašeni umaknili v postojanke in se hrabрили s spuščanjem raket v zrak, katerih so izstrelili okoli 200.

Med tem časom pa so trgovine dobile obilo odjemalcev. Kar z vozovi so stali pred trgovino in nakladali nanje čaklje moke kar brez „becuščajnov“ in kart. Natovorjeni vozovi z živili in blagom so krenili po gladki cesti. Mi pa z veselim srcem za njimi, kajti pre-skrbljeni smo bili s hrano, vrhu tega smo jo pa še švabom pošteno zagodli. Drugo jutro so lahko s solznimi očmi gledali švabi na izražene trgovine in preklinjali: „Verfluchte Banditen!“

Pod suženjstvom okupatorja

Leta 1941. se je pričela ta nova krvava bitka. Leta 1941. smo prišli suženjstvo in prokletstvo našega najhujšega sovražnika.

Kusi so z vso silo na višku svoje slavo prodirali proti osrčja Rusije s svojimi imperialističnimi težnjami po tujem svetu, pri nas pa so vstajali prvi partizani, prvi borci, ki so se postavili v bran okupatorju-tlačitelju naroda in nas s puško v roki rešili še hujšega jarma. Še istega leta so zarele po naših hribovih prve puške, pod katerimi je padal sovražnik in okusil pest slovenskega naroda.

Po dolinah so začeli seliti in zapirati v najhujša taborišča nedolžne žrtve žene in otroke, ki so se oklepali svoje rodne grude z vsem svojim življenjem. Lepa Gorenjska je postala morišče, na katerem so dan za dnem padale žrtve okupatorjeve okrutnosti. Domači so žalovali za svojimi sinovi in brati, ker so vedeli, da so prelili nedolžno kri, kri slovenskega naroda. Zemlja, okrvavljena z nedolžno krijo, je volila po maščevanju. Ljudje so nestrogo čakali konec tlačanstva, a krvavi plos je trajal dalje, dan za dnem hujši, kajti ko je sovražnik začel izgubljeni dobljene kraje je tudi pri nas še bolj začel trojnčiti slovenski narod. Ubogi izseljeni otroci, starčki in žene so prosili prostosti, a kruta sovražnikova roka jih je še močnejše uklenila v okove zidovja. Trudjenje mučnikov v zaporih je dan za dnem čakalo rešitve, a svobode ni bilo. Sovražnikova roka jim je izžela nedolžno kri v zidovju zaporov.

V vrste hrabrih borcev slovenskega naroda pa so prihajali zavežni Slovenci, polni maščevalnega duha, da jim prej maščujejo svoje brate in sestre in uničijo okupatorja in s tem rešijo zatirani slovenski narod. Narod je navdajalo veselje nad hrabrimi borci, ki so s svojimi junaštvji zadržali okupatorja občutne

izgube. A vse to trpljenje še ni iztreznilo in
stirnilo vsega slovenskega naroda za enotno bor-
bo proti okupatorju. Pojavili so se domači iz-
dajalci, ki so še povečali gorje narodu. Hitler-
ju zaprisežena bela garda je začela požigati
slovenske domove, pobijati ljudi, ali pa jih s
hišami vred požigati. Od levih slovenskih vasi
je ostal le kup pepela.

Minovala je zima za zimo, v katerih so
prezebali naši borci. Niso klonili, ni jim upa-
dal pogum, ampak so se borili z veseljem, kajti
vedeli so, da se borijo za svobodo svojih bra-
tov in sestra, za svobodo celokupnega sloven-
skega naroda. Sedaj pa se bližajo dnevi pro-
stosti in svobode, bliža se dan, ko se bodo la-
hko vsi izseljenci vrnili na svoje domove, je-
tniki rešeni muk zaporov. Dosti je bilo trplje-
nja slovenskemu narodu, dovolj je bilo prelite
krvi naših junakov, kajti na obzorju se poraja
sreča in novo življenje.

Sonja II. bat.

Zakaj naša vojska
zmaguje

Ker so v njej borci, ki so zrasli iz na-
roda in vedo, da se borijo za slovenski narod
in njegovo bodočnost.

Ker je politika naše NOV oziroma OF edi-
no pravilna in odgovarja interesom naroda in
mu pomaga v današnjem težkem času.

Ker je naša vojska vredna narodu in je
povezana s njim in jo zato narod ljubi kot
svojo edino pravo vojsko.

Ker vsak vojak NOV ve, zakaj se bori, ima
jasne cilje za bodočnost, kar vliva vanj disci-
plino in sposobnost za boj.

Ker vodijo našo NOV genialni voditelji,
mojstri novega kova, že preizkušeni v dolgo-
trajni borbi, kakor je vrhovni komandant naše
NOV maršal TITO.

Ker zna naša vojska pravilno operirati na vseh področjih proti sovražniku in se zna udarcem sovražnika pravilno umikati ali jih razbiti.

Ker znatni del naše vojske tvori mladina, ki je organizirana v SKOJ-u, kar dviga mladini borbenost in disciplino.

Ker se NOV bori za resnično osvoboditev domovine in za vzpostavitev nove federativne Jugoslavije pod vodstvom našega genialnega voditelja maršala TITA.

G. I. Dimitrij.

Oj SKOJ!

Oj SKOJ, oj SKOJ,
nocoj vsi v boj,
nocoj vsi v boj!

Z zastavo v vetru vihrajočo korakamo nocoj,
s pesmijo in smehom
planemo v boj.

Mi smo mladi komunisti, antifašisti,
stari svet zrušimo,
ustvarimo si novi red.

Stari svet, oj stari svet,
prišli smo te podret,
potepati vse krivice,
za nov pravični red.

Mladina naprej,
mladina naprej!

Z zastavo v vetru vihrajočo korakamo naprej,
s pesmijo in smehom
planemo v boj.

Nocoj vsi v boj,
nocoj vsi v boj,
oj SKOJ!

PET MUČENIKOV.

Bilo je šestega avgusta leta 1941. Sonce je uprlo tople žarke na to krasno slovensko zemljo. Pod vznožjem ponosnega Stola leži lepa vas Koroška Bela, a danes je ta lepa vas že doživela zgodovinsko žalosten dan.

Ura je bila pol devetih dopoldan, ko pridrviijo po beli cesti iz Begunj štirje težki avtomobili, zasedeni z nemškimi vojaki. Ustavili so se pod vasjo na cesti, oboroženi so bili s puškami in brzostrelkami, a med njimi je bilo pet slovenskih fantov-mučenikov, obsojenih na smrt. Rokè so jim bile zvezane na hrbtu, stopali so mirno z dvignjeno glavo proti pokopališču. Ob zidu so že stali koli, na katere so privozali naših pet žrtev. Predno so jih ustrašili, so jih zasmehovali in jim pljuvali v obraz, da je bilo njihovo trpljenje še večje; ni jim bilo dovolj mučenja v zaporu, tik pred smrtjo, so jim zverine še pokazale, česa so zmožni in kaj znaajo. Strelji so odjeknili in rošili pet življenj trpljenja. Umarlo je pet slovenskih bratov, narodnih borecè, ki so dali svoja življenja za svobodo domovine.

Ves dan so viseli na sramotnih kolih, kakor razbojniki za vzgled drugim, hoteè reèi: „Glejte jih razbojnikov, kaj so si zaslužiili za svoja dejanja!“ Vsak zaveden Slovenec pa, ki je šel mimo, si je mislil ob pogledu nanje popolnoma drugaèe. Videli so v njih hrabre borece, ki so se borili za svobodo domovine, a jim je usoda namenila sramotno smrt.

Hodili so mimo Hitlerjevi hlapci, na njihobrazih je bil smeh in veselje. Vse to je moral gledati naš ubogi slovenski narod. Prišle so matere, žene, otroci. Klicali so: „Ata, ata!“ Debele solze so jim tekle po licih, a črte so ostale neme, glave so jim visele k tlom, iz njih pa je kapljala muèeniška kri.

Ko se je zmračilo, so jih zagrebli v skupen

grob, na katerem je danes le kakšen šopek cvetic, ki ga vrže nanj skrivaj mati izgubljenega sina. A ko bo zaslujela svoboda, bo vstal na grobu padlih junakov veličasten spomenik, spomenik hrabrih borcev, narodnih junakov.

Hodnik II. bat.

Moj prihod v partizane

Tudiž zame, nekdanjega švabskega vojaka, je napočil čas, ko sem prejel dopust, ki naj bi me popeljal v svobodo, veniz tega nemškega ujetništva.

Že nekaj dni prej, ko sem dobil dopust, na kakšen način naj bi načrt za beg izvedel. Ko pa sem dobil dopust, se mi je zdelo, kakor da se mi je beg že posrečil, toda zelo sem se zmotil. Do Celovca je šlo vse po sreči. Tja mi prinese sestra civilno obleko. V naglici se preoblečem in zmečem vojaško obleko v kovček in s hitrim koraki stečeva s sestro na vlak. Srce nama drhti od veselja, ko se peljeva proti Gorenjski. Vendar se s strahom oziram po kupeju, kdaj bom zagledal kakega policista, ki bi me legitimiral. Za vsak slučaj v kovček v kupeju, sam pa grem v stranišče, sestra pa stoji na hodniku in se ozira po vagonu.

Kar naenkrat pridejo trije civilisti in eden izmed njih pokaže na sestro rekoč: „Fräulein, gehen Sie mit!“ A drugi pogleda v stranišče, kjer najde mene vsega bledega kakor smrt. Potegne me za roko in zopet je slišati: „Gehen Sie mit!“ Pogledam ves radoveden, kam? Naravnost h kotičku, kjer je že vse razmetano. Zopet me vpraša: „Ist das dein?“ (Je to tvoje?) – „Ja“, odgovorim jaz. „Räume und gehe mit!“ (pospravi in pojdi z menoj!) Takoj s prvim vlakom naju transportirajo v Celovec nazaj. Med vožnjo izrabim priliko in si izvinem roko. Ko pridemo na mesto, me z obvezano roko peljejo na policijo.

Dve uri potem sva sedela s sestro vsak v svoji sobi pri zasliševanju. Imeli so me za popolnega bandita in me smorjali z vsemi možnimi priinki. Jaz pa sem mirno sedel in odločno odgovarjal na vsa vprašanja. Po dolgem zasliševanju so me končno čez štiri dni izpustili.

Poslovil sem se od sestre, ki se je odpeljala z jutranjim vlakom. Jaz pa zvečer zopet na brzec, da še enkrat poizkusim srečo priti v partizane, pa naj stane, kar hoče. Posrečilo se mi je, da sem brez vsake nezgode prispel na Jesenico, od kodar sem še tisto minuto izginil na Možakljo v partizane.

Z neizmernim veseljem sem raztrgal vojaško knjižico-zadnji spomin na nemško vojsko. Drugi dan sem že čakal v zasedi na švabsko patrolo, da jim povrnem zasranovanje v celovškem zaporu.

Miha Ropret, II. bat.

ALI ŽE VESTE?

Da je sekretar CK SKOJ-a Jugoslavije tvariš **R a t o D u g o n i č**, po rodu Bosanec?

Da je predsednik USAOJ-a **D ž u r o K a v č i č**?

Da je predstavnik protifašističnega mladinskega mednarodnega tabora v svetu **S l a v k o K a m a r**?

Da je komandant Jeseniško-bohinjskega odreda kapetan **J e r n e j e c F r a n č** (Milče)?

XX
NAJ ŽIVE VSI BORCI ZA NAŠO SVOBODO!

Moja sestrica

Le eno jaz sestrico imam,
za vse na svetu je ne dam.
Je pridna, dobra, skrbna hči,
stori vse, kar mati ji veli.

Razumom z njo se dobro tudi jaz,
skrbi za mene, če mi je mraz,
al' če bolan nekje ložim,
pri njej največ opore jaz dobim.

Tudi zdaj, ko v partizanih se borim,
od nje jaz večkrat kak paket dobim.
Sploh vedno in povsod skrbi za mene,
bojim se le, da nekaj jo zadene.

Me ravno mislila je obiskati,
po dolgem času enkrat roko mi podati.
Šta skupaj z mamico na pot krenili,
iz Bistrice na desno sta zavili.

Al' zlodej švabski nikdar ne miruje,
v zasedi čaka in načrte kuje.
Mi drage je domače zgrabil,
v arest begunjski jih je pahnil.

Toda sovrag verjemi mi,
da zadnji čas poteka ti.
Se naglo bliža ura maščevanja,
dan plačila tvojega dejanja.

Lojze

Kako smo minirali

Nokega lepega sončnega dne nas je tovariš komandir pri opoldanskem zboru odbral na dve skupini. Ta skupina, v kateri sem bil jaz, je obstojala iz dvajset oboroženih mož. Stopil je pred nas in nam s tovariškim glasom dejal: "Kanes jim bomo pa zopet ono zagodli!"

Ob treh popoldan je krenila majhna kolona proti dolini po skriti stezici proti železnici. Pot je bila strma in težavna, s tihimi in opreznimi koraki smo prihajali vedno bližje železnici. Konej petsto metrov nad glavno cesto smo se zbrali vsi okoli komandirja, ki nam je še enkrat s kratkimi in jedrnatimi besedami pojasnil naše delo. Nato smo se tiho in oprezno splazili v zasedo, tovariš komandir pa se je odpravil z minercem neravnost na progo, da jo podminira.

Preteklo je par minut, ko so bile zasede zopet na zbornem mestu. Par trenutkov je vse čakalo, kdaj se bo začela eksplozija. Od proge proti nebu je švignil velik plamen. Vsi smo se oddahnili, kajti naše delo je bilo končano.

Vse je hitelo na zborna mesto. Toda sovražnik je med tem časom postavil zasedo in nas mirno pustil, da smo se zbrali. Vse je bilo že na mestu, samo komandirja z dvoma minercema ni bilo. Čakali smo še par trenutkov, kar sovražnik izpusti iz brzostrelk in mitraljezov rafale, ki naj bi nam delilo smrt. Ker ni bilo nobenega drugega izhoda, smo se morali umakniti čez strmo skale, ki so bile težko prehodne. Toda mi se nismo ustrašili skal, kajti sovražnik je ušiel za nami z mitraljezi vseh kalibrov. Vse je bilo v redu, samo komandirja z minercema ni bilo za nami. Skrbelo nas je žup če niso ranjeni ali če niso morda celo padli. A morali smo naprej, da bi čimprej dospeli na

vrh griča. Še je bilo treba preplezati eno skalo in z združenimi močmi smo drug za drugim priplezali na vrh. Sedaj smo bili rešeni iz najhujšega ognja, toda tudi naprej smo morali biti oprežni, kajti sovražnik nam bi med tem lahko prišel za hrbet.

Tiho se je vila kolona skozi gozd in krenila po bregu navzdol proti taborišču naše čete. Po dveurni hoji smo izmučeni prispeli na mesto, kjer je vsakdo povil malo tople kave in legel k počitku.

Ko smo se zjutraj zbudili, je bilo naše prvo vprašanje, ali so ostali že prišli nazaj. A jih še ni bilo. Nestrano smo čakali, kdaj se bodo pojavili. Čez dve uri se je vrnil mine-rec in povedal, da sta ostala dva tovariša ranjena.

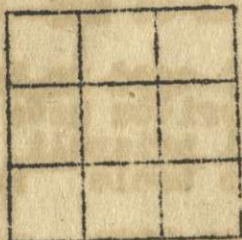
Res je, da nam je bilo zelo težko, a vedeli smo, da je njuna kri tekla za svobodo in da smo švabom poslali petdeset metrov proge v zrak. Popraviti so jo morali z materialom, ki jim ga primanjkuje in zapravili čas, ki je zanj zlat.

Skojevec II. bat.

Kaj pomeni?

- ZKM - Zveza komunistične mladine.
- ZSM - Zveza slovenske mladine
- VKP/b - Vsezvezna komunistična partija bolševikov.
- SZ - Sovjetska zveza.
- KPS - Komunistična partija Slovenije.
- CK - Centralni komitet.
- AVNOJ - Antifašistično veče narodnega osvobodjenja Jugoslavije.
- NOO - Narodno-osvobodilni odbor.
- SNOO - Slovenski narodno-osvobodilni odbor.
- OO - Okrožni odbor.
- Ok.O. - Okrajni odbor.
- OK - Okrožni komitet.
- OB.K - Oblastni komitet.
- USAOK - Udruženi savez antifaš. omladine Jugoslavije.

Za bistre glave



Vstavi v kvadrat številke od 1 do 9 tako, da bo vsota številke vodoravno, navpično in diagonalno vedno znašala 15.

R

1. S R E T
 2. T V R K I
 3. T V R K I
 4. - - - -
 5. T - - - -
 6. T - - - -

Namesto črtic vstavi črke in sicer pomeni:

1. dan v tednu,
2. star bojevit narod, ki je moril in ropal po naši zemlji,
3. slovenski pesnik,
4. vas nad Tržičem,
5. mesto na Primorskem, kjer kopljejo živo srebro,
6. del obraza.

Začetne črke teh besed dajo ime slavnega moža.

Mišo, štabni kurir

ČRTICE

V naši narodni vojski že sodelujejo ruski 60-tonski tanki, ki meljejo nemške tiigre.

V bitki za Beograd so imeli Nemci 16 tisoč žrtev.



